

УДК 130.2

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК СУБСТАНЦІЙНИЙ ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Поліщук Р.М.

Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

Висвітлено українську культурну ідентичність. Встановлено, що в її основі субстанційне ядро культури, яке визначає місце всіх видимих функцій та інституцій культури. Досліджено, що це ядро – архетипи української ментальності. Саме архетипний каркас у взаємодії з різними соціально-культурними утвореннями сучасності надає можливість вибудовувати майбутнє української спільноти. Зазначено, що наше суспільство має виробляти та всіляко розвивати власні цінності, символи і смисли.

Ключові слова: ідентичність, культурна ідентичність, світогляд, субстанційний чинник, універсалії, архетипи.

Постановка проблеми. Українська соціокультурна система характерна значним прискоренням змін – трансформацією цінностей, усвідомленням перехідної епохи та її впливу на буття. Разом із глобалізаційними інтеграційними процесами, відбувається не менш важливий процес глокалізації, в контексті якого в Україні можна відзначити зростання національної свідомості, ренесанс культурної ідентичності. Повсякденна реальність українців пов'язана з світовими трансформаціями, особливості яким надає локальне розташування на перехресті західного та східного соціокультурних впливів. Ще однією стороною взаємодії є процес модернізації культури та наголошення ціннісних значень буття українського народу, його життєвого простору, що є відлунням на вплив культурного та символічного простору глобалізації. Перед нашою державою сьогодні постає низка питань, у пошуках відповідей на які ми повинні віднайти нову модель соціокультурної стабільності. Це дасть змогу знайти орієнтири для виходу з кризи, що охопила основні сфери життєдіяльності та сприятиме становленню національної свідомості, виформуванню світогляду українського народу на основі власної культурної ідентичності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних дослідників особливу увагу

вивченню культурної ідентичності та національного світогляду приділяють такі вчені: Д. Чижевський, О. Дарморіз, М. Скринник, Н. Яковенко, О. Забужко, Є. Бистрицький, М. Рябчук, М. Козловець та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, мало дослідженими залишаються питання сучасних тенденцій розвитку української культури, а також вплив культурної ідентичності на виформування світогляду українського народу, що зумовлює актуальність даної проблеми для нашого суспільства.

Мета статті: охарактеризувати культурну ідентичність українців та її вплив на формування світогляду народу.

Виклад основного матеріалу. Прагнення стати частиною Європейського союзу повинно ґрунтуватися на ідеї надання європейській культурі своєрідності та унікальності українських рис. Тому, актуальним є дослідження складових національної культури, опрацювання проблем національного буття. Для української культури стрижнем духовного буття стало усвідомлення своєї культурної ідентичності. Усвідомлення самотождності, цілісності – це саме та основа, яка повинна забезпечити стабільність нашої культури при змінах у сучасному глобалізованому світі,

їхніх впливах на формування чи трансформацію світогляду нашого народу.

Україна знаходиться в «прикордонні» та по-стає своєрідною геополітичною межею. Її стано-вище має низку особливостей, адже вона довгий час не була самостійним культурним та політич-ним суб'єктом. Надзвичайно сильним виявився зовнішній чинник, який ставив і ставить україн-ців перед вибором між Заходом та Сходом. Така сукупність впливів та викликів поставила Укра-їну на перехрестя, де вона, власне, залишається й зараз. Вищесказане підкреслює Н. Яковенко: «Простір, який сьогодні є територією України, впродовж багатьох віків членували постійно змі-щувані внутрішні кордони: між мовними та ет-нічними групами, державами, релігіями, полі-тичними та культурними системами, ареалами кардинально відмінних економічних укладів. Це зробило його яскраво вираженою контактною зо-ною з вельми строкатим спектром соціокультур-них феноменів» [14, с. 333].

Семюел Гантінгтон у праці «Зіткнення цивілі-зацій» [15] вважає, що після того як глобальний конфлікт комунізму з капіталізмом був вичер-паний, настає зіткнення, у якому суть основно-го конфлікту сучасної історії. Автор висловлює думку, що може скластися ситуація, коли в одній країні одночасно існують дві або більше цивілі-зації – різні культурні ідентичності. Гантінгтон позначає такі країни як розколені. Конфлікт, який розколює Україну, з точки зору Гантінгто-на, є конфліктом між західною та «російською» або ж «євразійською» цивілізацією, що умовно ділить її на Східну та Західну.

Микола Рябчук пише навіть про «дві Укра-їни», де існують «різні світи, різні цивілізації», що відрізняються «способом мовлення і способом мислення місцевих жителів», які «орієнтуються на цілком інші культурні моделі, цивілізаційні й географічні центри, сповідають інші, принци-пово непримиренні й непокдані між собою іс-торичні міфи та наративи, бачать не тільки мину-ле, а й майбутнє краю цілком інакше» [3, с. 197].

Він підкреслює: «Україна – глибоко занурена в економічну кризу й ослаблена нелегким мовно-культурним протистоянням із могутньою колиш-ньою метрополією. Століття бездержавного існу-вання в поєднанні з колонізацією та асиміляцією спричинили в українському суспільстві суттєві демографічні, ментальні та цивілізаційні зміни» [11, с. 63]. Зазначимо, що будь-які спроби пере-творення українського суспільства, спричиняють внутрішньоетнічні конфлікти, тому, що зденаці-оналізовані українці побоюються змін, вважаючи свій сьогоднішній стан цілком нормальним.

Як зазначає М. Скринник «в сучасного пе-ресічного індивіда особистісна ідентичність, за-звичай, зумовлена життєвими обставинами і під їхньою дією змінює свій зміст» [12, с. 5]. У сучас-ній світовій культурі сформований тип людської свідомості, в якій здатність власного життя змі-нюватися з перебігом часу та під дією зовніш-ніх факторів ототожнюється з мінливістю вибо-ру життєвих смислів. Втрата цих універсальних смислів, призвела до відчуття меншовартості й внутрішньої пустки, переживання соціокуль-турної самотності. Це посилює комплекс непо-вноцінності чи неповноти української культури,

який притаманний нашому етносу з огляду його ментальної характеристики.

Нелегка історична доля сформувала в укра-їнців комплекс меншовартості. Наслідком чого стало те, що чималий пласт українства зрі-кається від мовно-культурного визначення на користь «популяризованих» мові та культурі, коли українське висвітлювалося як недолуге та відстале. Історична слава українського народу ширмувалася начебто зверненнями російської культури, здійснювалося викривлення історіосо-фії та перекручувалися і фальсифікувалися іс-торичні факти. Результатом таких маніпуляцій стало вкорінення у свідомість українців комп-лексу національної неповноцінності.

Акцентувала на меншовартості та неповно-цінності С. Андрусів, засуджуючи антиукраїн-ську політику тоталітарного режиму, що істот-но впливала на національну свідомість: «У нас культуривували почуття національної неповноцін-ності, жебрацький комплекс, коли людина і на-род уже не почувуються господарем у власному домі, на рідній землі, лиш бідним родичем, не-проханим гостем, який і розмовляти голосно не сміє» [1, с. 82–89]. Дослідниця закликає вихову-вати в собі почуття національної гордості.

Несамостійність соціального, економічно-го та державного становища негативно впливає на розвиток української культури, що суттєво гальмує її поступ та формує її структурну не-повноцінність, наслідком чого є накопичення не реалізованої культурної напруженості. Сучасні соціокультурні трансформації в українському суспільстві характеризується амбівалентніс-тю, що виразно виділяється у ще досить стій-ких утвореннях радянської культури, а також, відтворенням фундаментальних основ етнічної культури, формуванні нового рівня національно-культурної самосвідомості, освоєнням світового глобалізаційного культурного простору.

Таким чином Україна опиняється перед ви-бором власної інтеграції, що в майбутньому ви-значатиме майбутній характер соціокультурних, суспільно-політичних та економіко-технологіч-них змін.

Підкреслимо, що культурна ідентичність України здебільшого трактується на основі іс-торичної жертвовності, кризовості та політичної проблемності. Імідж України на міжнародній аре-ні формується на популяризації трагедії україн-ської історії. Водночас, ми постійно звертаємось до тих чи інших Європейських та міжнародних інститутів, що має вигляд кличу про допомогу, визнаючи власну неспроможність вирішення внутрішніх та зовнішніх політичних та еконо-мічних проблем. На нашу думку, правильним рі-шенням є звернення до власної культурної іден-тичності та модернізації української культури за допомогою аналізу сучасних світових тенденцій розвитку в умовах глобалізації.

Проте, існують проблеми, пов'язані з уста-леністю принципів суспільної свідомості, зали-шеної у спадок ідеологіями історичних періодів, стосовно національного питання; різноманітністю підходів політичних сил до проблем націотворен-ня та розв'язання інших питань розвитку укра-їнського суспільства. Творення нації може від-буватися лише на фундаменті аналізу помилок

та переоцінці властивостей національного характеру, для уможливлення повноцінної конкуренції та співпраці у сучасному пост модерному, мультикультурному середовищі. Як стверджує О. Забужко, «Піднесення національної свідомості до рангу предмета філософської рефлексії, характерне для народів, котрі включившись у перебіг всесвітньої історії, виявляють виразну тенденцію до політичного самовизначення... та акту самоусвідомлення» [6, с. 66]. Якщо український народ прагне стати значущим суб'єктом історичного процесу, він мусить усвідомити свою національну ідею, культурну самотність.

Зауважимо, що у зв'язку з особливостями історичного розвитку в Україні, проблема культурної ідентичності має виражене етнічне та національне забарвлення. Етнонаціональна складова суспільства – формотворчий чинник української національної держави. Вона перебуває в динамічному стані, зумовленому тими чи іншими історичними обставинами, істотно впливаючи на суспільні процеси та соціокультурну реальність в цілому. У цих процесах актуальними стають світоглядні аспекти життєдіяльності, які безпосередньо пов'язані з ментальністю, яка постає чинником відродження та формування національної самосвідомості українського народу.

Становлення національної самосвідомості українців є визначальним чинником її розвитку, який дозволяє усвідомлювати свою самотність, виокремити своє «Я» не заперечуючи причетності до світової спільноти. Це усвідомлення постає вищою формою самосвідомості, тобто світоглядом.

На вектор соціокультурного розвитку українського суспільства істотно впливають світобачення, світовідношення та світосприйняття, які яскраво виражаються у національному світогляді. Культура нації проходить довгу «стежку» становлення, беручи початок з праобразів української міфології і до сучасності. Світовідчуття наших предків органічно влилося в ментальність їх нащадків. Варто зазначити, що світогляд українців – це щось інтимне, переважно внутрішнє у відношенні до української культури. Це те, що вона накопичувала, відшліфовувала, концентрувала та виводила на рівень осмислення, тобто деякі важливі риси національного характеру українців. Фундаментом національного світогляду можна вважати етнонаціональне усвідомлення макроетнічної ідентичності українського народу, яка, як вважає дослідник В. Капіца, «напрямки вела до креативної самореалізації українського макроетносу в націю, в єдине і цілісне національне суспільство. Цей процес йшов від багатьох стародавніх культурно-регіональних центрів, які потребували об'єднання, згідно з єдиним макропринципом етнотериторіального буття українського суперетносу. Це буття здійснювалося в інтегрованні життєдіяльності нації на основі макропринципу єдиної історичної культури впродовж різноплинного, але центровекторного просторового часу національного становлення» [8, с. 371–372].

Дослідниця О. Дарморіз зазначає, «якщо мова йде про національний світогляд, то суб'єктом виступає нація. Національний світогляд відображає ставлення етносу до світу і самого себе, що виникає в процесі його життєдіяльності. Причому важливе значення тут належить не лише світо-

глядним елементам, які породжує ця спільнота на сучасному етапі, а й складовим, що мають традиційне походження, тобто тим, які спільнота отримала у спадок від попередніх поколінь, а також елементам, трансформованим зі світоглядів інших національних спільнот» [5, с. 194].

«Сутність національного світогляду, що формувалася під впливом різноманітних факторів упродовж усієї історії народу, визначає певною мірою і спосіб діяння сучасної людини» [4, с. 235]. Особливості національного світогляду зумовлюють специфіку культури народу, підкреслюючи його неповторність і здатність відстояти свої ідеали в найважчих умовах.

Щодо чинників формування світогляду українців, то можна зазначити, що вони впливають на нього впродовж усієї історії, змінюючи та надаючи того чи іншого вектору розвитку. Субстанційний чинник – фундаментальна вісь, яка об'єднує багатоманітні риси та явища в єдине – тобто у світогляд. Він виражає сутнісну визначеність культурної ідентичності, яка реалізується в мові, культурі, традиціях, архетипах, прагненні українського народу до свободи і незалежності. Таким чинником світогляду українського народу, його життєствердною силою можна вважати культурну ідентичність українців. Самосвідомість людини вимальовує світ, який наповнений змістом. Особистість вирізняє прагнення до пізнання світу у його смисловій значущості. Ось чому культурний світ для світогляду ближче, ніж об'єктивна реальність. Світогляд – це погляд людини на себе і світ через систему ціннісно-культурних визначень.

Самореалізація в суспільстві, соціалізація індивіда і вплетення його в певний тип культури можливі за умови, коли створено ефективний плацдарм для засвоєння світоглядних універсалій. Введення людини в культуру, становлення особистості потребує засвоєння цілісної картини світу, та місця людини у ній. Світоглядні універсалії взаємодіють та позначаються на цілісному образі людського світу. Вони передіаються в процесі комунікації у вигляді своєрідних матриць. Ці утворення універсалій, виокремлюються як фундаментальна основа тих чи інших зразків діяльності, норм, ідеалів та знань, що координують соціокультурне життя певного типу культури. Отже, система універсалій культури – це своєрідний стрижень соціокультурного життя. Універсалії культури формують структурну цілісність, забезпечують відображення певного типу соціального життя, за допомогою нашарованого в них соціального досвіду, трансформуючи чи транслуючи його в зміст світогляду народу.

Як зазначає І. Бушман, «сенси універсалій культури повинні бути засвоєні індивідом у процесі його формування, особистісного становлення, в результаті навчання, виховання і життя в суспільстві. Вони стають своєрідним будівельним матеріалом внутрішнього інтелектуального світу, світу свідомості – тією духовною основою, завдяки якій індивід здійснює інтерактивний обмін із зовнішнім світом» [9].

В епоху глобалізації для розвитку національної культури потрібне засвоєння загальнолюдських цінностей. Тобто культурна ідентичність українців набуває значення в структурі людства,

розкриваючи суть своїх національних архетипів у взаємозв'язку з їх універсальним контекстом. Такий процес наголошує на збагаченні архетипів української культури.

Розширюючи наші уявлення про механізми буття культури, академік В. С. Стюпін зазначає, що універсалії культури одночасно виконують щонайменше три взаємопов'язані функції в людській життєдіяльності. По-перше, вони забезпечують своєрідну квантифікацію і сортування різноманітного, історично мінливого соціального досвіду. Цей досвід людина оцінює і відносить до тих чи інших рубрик, відповідно до смислів універсалій культури, стягує в своїй свідомості в своєрідні кластери. Завдяки такій «категоріальній сітці» вона включається в процес трансляції та передається від людини до людини, від одного покоління до іншого. По-друге, універсалії культури виступають базисною структурою людської свідомості в кожну конкретну історичну епоху. По-третє, взаємозв'язок універсалій утворює в свідомості людей узагальнену картину світу – те, що прийнято називати світоглядом епохи. Ця картина, висловлюючи загальні уявлення про людину і навколишню оточуючу її реальність, вводить певну шкалу цінностей, прийняту в даному типі культури, і тому визначає не тільки осмислення, а й емоційне переживання світу людиною [7, с. 30].

В універсаліях культури можна виділити своєрідний незмінний пласт, певний загальний зміст, який властивий різним типам культур та формує глибинні структури людської свідомості. Особливістю цього змісту є неможливість його виявлення в чистому вигляді. Він завжди з'єднаний зі специфічними смислами, властивий культурі історично певного типу суспільства, які виражають особливості способів спілкування і діяльності людей, збереження і передачі соціального досвіду, особливості прийнятої в ньому шкали цінностей. Саме ці смисли характеризують національні та етнічні особливості кожної культури, властиве їй розуміння простору і часу, добра і зла, життя і смерті, ставлення до природи, праці, особистості. Вони визначають специфіку різних культур.

Універсальними смислами української культури, які формують світогляд нашого народу є її архетипи: кордоцентризм, свободи, індивідуалістично-персоналістичний, світоглядної толерантності та концепт Дім-Поле-Храм (архетип Землі). Архетипи – праобрази культури, що несуть в собі ідеї, переживання, властиві людині чи персоналізованому суспільству. За переконанням більшості дослідників, вони виникають вже на перших етапах формування етносу. Вони втілюються в культурному коді і передаються з покоління в покоління, при цьому проходячи процес модифікації. Проте зберігається певна незмінна ментальна вісь, що опредметнюється у спільній мовній, культурній та емоційно-морально-етичній основі. Вона зберігає етнічну самосвідомість, самототожність народу у вирі всіх історичних трансформаційних процесів. Ця стрижнева вісь є ні що інше, як особливості національної вдачі, сформовані на рівні архетипів світосприйняття та поведінки, які можна визначити як «дух нації».

Дослідник О. Стражний зазначає: «Архетипи виявляють себе завжди й скрізь. Але вочевидь

вони розпізнаються в періоди криз – повною мірою, як русла висохлих рік, наповнюються вируючим повноводним потоком під час війн, лихоліть, перебудов і революцій» [13, с. 6]. Він слушно підкреслює важливість архетипів українського менталітету, що занурюються в нашого історію народу, які сформувалися на території України й вибудували українську ментальність.

Особливості національних архетипів значною мірою обумовлюють специфіку світогляду українського народу. Архетипи української культури проявляють себе як символи у міфах, казках, фольклорі, обрядах, традиціях, і є узагальненням досвіду наших предків. Слушно видається думка М. Міщенко: «Дослідження українських архетипів зумовлене питанням їх осучаснення у зв'язку з новими реаліями, в яких розвивається українське суспільство та українська культура. Ці реалії в XXI столітті мають негативний характер, пов'язаний з кризою культури та духовності на фоні політичних та економічних проблем. Звернення до національних архетипів – це можливість віднайти себе в етичному вимірі – на рівні окремої людини, в національному – на рівні співвідношення себе із своїм народом, своєю нацією, традиціями, і в світовому, що проявляє себе у співвідношенні національного українського менталітету з загальносвітовими, універсальними цінностями» [10, с. 90–94].

Дослідник О. Когут висловлює думку, що «унікальність архетипу в тому, що він постає не лише в контексті мудрого минулого, а й допомагає вибудовувати орієнтири сучасного» [9, с. 23]. Здійснюючи архетипний аналіз, можна виокремити певний культурний код, ядром якого є менталітет народу. Культурний код – це сукупність культурних архетипів, який відображається у етнічних символах. Визначальні особливості, риси характеру того чи іншого народу втілюються в культурних архетипах.

Висновки. Українська культурна ідентичність має в основі стрижень – субстанційне ядро культури, яке визначає місце всіх видимих функцій та інституцій культури. Це ядро – універсалії української культури – архетипи української ментальності. Архетипи, як універсалії української культури, є не тільки скарбницею культури, а й основою конструювання нових життєвих смислів. Вбираючи в себе найважливіші історико-соціокультурні смисли, вони мають властивість відновлення у потрібний момент для вирішення питань, з якими пов'язана не лише сучасність, а й майбутнє. Саме архетипний каркас – основа автентичного буття культури українського народу у взаємодії з різними соціально-культурними утвореннями в сучасних глобалізаційних процесах надає можливість вибудовувати майбутнє української спільноти. Вони забезпечують структурну цілісність ідентичності людини та національної культури, що постає чинником формування світогляду українського народу в умовах глобалізації. Субстанційний чинник національно-культурної ідентичності українського народу отримує сутнісне вираження в основних рисах його ментальності, які реалізуються в мові, культурі, традиціях, звичаях, прагненні українського народу до свободи і державної самостійності.

Список літератури:

1. Андрусів С. Що ми без матері у світі? / С. Андрусів // Жовтень. – 1989. – № 9. – С. 82–89.
2. Бушман І. Універсалії як елемент культури [Електронний ресурс] / І. Бушман // Журнал «Науковий огляд». – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://intkonf.org/kandfilosnauk-bushman-io-universalii-yak-element-kulturi/>.
3. Вербицька П. Завдання історичної освіти у вимірі сучасних інтеграційних процесів / П. В. Вербицька // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Держава та армія. – 2013. – № 752. – С. 194–199.
4. Дарморіз О. Національний світогляд у творчості українських діаспорних мислителів першої половини ХХ ст. / О. Дарморіз // Українознавчий альманах. Випуск 17. – К., 2014. – 334 с.
5. Дарморіз О. Національний світогляд як основа для національної та культурної ідентичності / О. Дарморіз // Матеріали міжнародної міждисциплінарної конференції «Людина та її ідентичність у добу глобалізації», 29–30 червня 2010 р. / Відп. за випуск професор А. Карась. – Львів, 2010. – 302 с.
6. Забужко О. Етнічна самосвідомість: національна культура / О. Забужко // Тези республіканської науково-теоретичної конференції. Київ, 21–23 березня. – 1991.
7. Запесоцкий А. С. Теория культуры академика В. С. Степина: лекции, прочитанные студентам СПбГУП в мае – сентябре 2010 года / А. С. Запесоцкий. – СПб.: СПбГУП, 2010. – С. 112.
8. Капіца В. Ф. Українська національна свідомість / В. Капіца. – Кривий Ріг: Мінерал, 2005.
9. Когут О. В. Архетипні сюжети й образи в сучасній українській драматургії (1997–2007 рр.): монографія / Оксана Когут; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне: НУВГП, 2010. – 440 с.
10. Міщенко М. М. Українські національні архетипи: від колективного несвідомого до усвідомленої національної ідентичності (до актуальності методології архетипічного аналізу) / М. М. Міщенко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філософія. Філософські перипетії. – 2014. – № 1130, вип. 51. – С. 90–94.
11. Рябчук М. «Від Малоросії до України: парадокси запізнілого націєтворення» / Микола Рябчук. – Київ: «Критика», 2000. – 112 с.
12. Скринник М. А. Наративні практики української ідентичності: Доба Романтизму: Монографія / М. А. Скринник. – Львів: Каменяр, 2007. – 367 с.
13. Стражний О. Український менталітет: Ілюзії. Міфи. Реальність / О. Стражний. – К.: «Книга», 2008. – 368 с.
14. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI–XVII ст. / Н. Яковенко. – Київ: Критика, 2002. – 416 с.
15. Huntington S. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order / S. Huntington. – N.Y., 1996. – 367 p.

Полищук Р.Н.

Львовский государственный университет физической культуры
имени Ивана Боберского

УКРАИНСКАЯ КУЛЬТУРНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ КАК СУБСТАНЦИОНАЛЬНЫЙ ФАКТОР СТАНОВЛЕНИЯ МИРОВОЗЗРЕНИЯ УКРАИНСКОГО НАРОДА

Аннотация

Освещены украинский культурную идентичность. Установлено, что в ее основе субстанциональную ядро культуры, определяет всех видимых функций и институтов культуры. Доказано, что это ядро – архетипы украинской ментальности. Именно архетипический каркас во взаимодействии с различными социально-культурными образованиями современности дает возможность выстраивать будущее украинского общества. Отмечено, что наше общество должно производить и всячески развивать собственные ценности, символы и смыслы.

Ключевые слова: идентичность, культурная идентичность, мировоззрение, субстанциональный фактор, универсалии, архетипы.

Polishchuk R.M.

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky

UKRAINIAN CULTURAL IDENTITY AS A SUBSTANTIVE FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE OUTLOOK OF THE UKRAINIAN PEOPLE

Summary

Ukrainian cultural identity is highlighted. It is established that in its basis the substantive core of culture, which determines the place of all visible functions and institutions of culture. It is explored that this core is the archetypes of Ukrainian mentality. It is the archetypal frame in cooperation with various socio-cultural entities of the present that gives the opportunity to build the future of the Ukrainian community. It is noted that our society must develop and fully develop its own values, symbols and meanings.

Keywords: identity, cultural identity, worldview, substantive factor, universals, archetypes.